

*Lēmumu pieņemšanas atbalsta rīka izstrāde vēja bojājumu riska mazināšanai
bērza un apses mežaudzēs (Nr. 1.1.1.1/18/A/134)*

19.11.2019.

Pētījuma rezultāti prezentēti Mežzinātnes dienā

Latvijas mežzinātnes diena "Mežs un mežkopība mainīgajā klimatā", ko organizēja Latvijas Valsts mežzinātnes institūts "Silava" sadarbībā ar a/s "Latvijas valsts meži", Meža pētīšanas staciju, Meža fakultāti un Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmiju., notika 7. novembrī Jaunkalsnavā.

Tajā piedalījās vairāk nekā 160 apmeklētāji, galvenokārt pētījuma mērķa grupas dalībnieki – meža nozares pārstāvji no valsts, pašvaldības un privātajām kompānijām, kā arī politikas veidotāji no Zemkopības un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijām.

Mežzinātnes dienas dalībnieki tika iepazīstināti ar galvenajām klimata pārmaiņu tendencēm un to ietekmi uz meža ekosistēmu (notiekot pārejai no hemiboreālajiem uz nemorālajiem mežiem) un mežsaimniecību. Ziņojuma mežsaimniecības sadaļā nozīmīgākā vērība pievērsta mežu vecumstrukturai, augšanas izmaiņām, un būtiskākajiem riskiem – sagaidāmai nozīmīgākai dendrofāgo kukaiņu un vēja ietekmei.

Zinātniskās literatūras datu apkopojums un meta-analīze liecina, ka dendrofāgiem prognozētās klimata pārmaiņas būs labvēlīgas un tas rezultēsies ar vienā savairošanās gadījumā ietekmēto meža platību nozīmīgu pieaugumu. Meža apsaimniekošanas kontekstā būtiski ņemt vērā, ka vesels un vitāls koks vairākumā gadījumu samērā labi spēj pretoties dendrofāgu ietekmei – tātad jebkādi pasākumi, kas veicina koka augšanu un mazina citus bojājumu, mazina arī kaitēkļu bojājumus. Tāpat jāņem vērā, ka atsevišķas koku sugas, kā šī pētījuma objekts – bērzs – ir mazāk pakļautas dendrofāgo kukaiņu ietekmei.

Bērzs kopumā ir mazāk pakļauts arī ciklona vētru, kas ir nozīmīgākais bojājumu cēlonis mūsu mežos, ietekmei, par ko liecina veiktā vēsturisko vētru bojājumu datu analīze. Tomēr jāņem vērā, ka nākotnē situācija var mainīties, vētrām biežāk skarot mežus laikā, kad lapkoki vēl ir lapotā stāvoklī – tātad situācija, kad gaisa plūsma skar lielāku koka virsmu un līdz ar to slodze kokam ir lielāka. Vētras bojājumi rada nozīmīgu mežaudzes finansiālās vērtības aprites ciklā samazinājumu. Tā saistīta kā ar kopējo ietekmi uz koksnes cenām, tā sortimentu kvalitātes zudumu vētras bojājumu dēļ. Pētījumā veiktā analīze nelielā audžu grupā liecina, ka vidējais bērzu lūzuma augstums ir $6 \pm 0,7$ m – tātad tiek bojāts otrais sortiments. Taču lūzuma vietā veidojas plaisas un tā ietekmē bojāto sortimentu apjoms var būt ievērojams. Tādēļ šīs analīzes tiks turpinātas, plānojot visa pētījuma ietvaros iegūt reprezentatīvāku informāciju.

Mežzinātnes dienās nozīmīgākā vērība veltīta pētījumu objektu apskatei dižskābarža un egles audzēs, tomēr prezentēti arī pirmie šī pētījuma empīriskie rezultāti (attēls).

Bērza vēja noturība uz slapjām minerālaugsnēm

